

This is a self-archived version of an original article. This version may differ from the original in pagination and typographic details.

Author(s): Holopainen, Riikka

Title: Biopsykososiaalisen lähestymistavan merkitys tuki- ja liikuntaelimestön vaivojen hoidossa : potilaiden ja fysioterapeuttien näkökulma

Year: 2022

Version: Published version

Copyright: © 2022 Suomen kivuntutkimusyhdistys ry

Rights: In Copyright

Rights url: <http://rightsstatements.org/page/InC/1.0/?language=en>

Please cite the original version:

Holopainen, R. (2022). Biopsykososiaalisen lähestymistavan merkitys tuki- ja liikuntaelimestön vaivojen hoidossa : potilaiden ja fysioterapeuttien näkökulma. Kipuviesti, 25(1), 30-31.
<https://www.skty.org/kipuviesti/kipuviesti-1-2022/>

Biopsykososiaalisen lähestymistavan merkitys tuki- ja liikuntaelimestön vaivojen hoidossa.

Potilaiden ja fysioterapeuttien näkökulma

Riikka Holopainen

Exploring the meaning of the biopsychosocial approach in the management of musculoskeletal conditions. Patients' and physiotherapists' perspective.

4.6.2021 Jyväskylän yliopistolla / verkkovälitteisesti

Vastaväittäjä: professori David Nicholls (Auckland University of Technology)
Kustos: apulaisprofessori Arto Hautala (Jyväskylän yliopisto)

Teos on julkaistu sarjassa
JYU Dissertations.

Linkki väitöskirjaan: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-8652-0>.

Tuki- ja liikuntaelimestön (tule) vaivat ovat suurin terveysongelma maailmanlaajuisesti siitä huolimatta, että niiden hoitoon käytettyjen resurssien määrä on kasvanut jatkuvasti. Biopsykososiaalinen (BPS) lähestymistapa on nykyisin jo laajasti hyväksytty tule-vaivojen hoidossa. Uusimmat hoitosuosituksukset suosittavat sen käyttöä, mutta sen implementointi kliiniseen työhön on edelleen kesken. Onkin tärkeää selvittää potilaiden ja fysioterapeuttien käsityksiä BPS viitekehukseen pohjautuvasta fysioterapiasta, jotta voimme arvioida nykyisiä sekä kehittää entistä parempia keinoja toteuttaa merkityksellistä fysioterapiaa ja fysioterapeuttien koulutusta.

Tämän väitöskirjatutkimuksen tavoitteena oli tarkastella BPS-lähestymistavan merkitystä tule-vaivojen hoidossa potilaiden ja fysioterapeuttien näkökulmasta. Väitöskirjatutkimus on osa laajempaa hanketta, jossa fysioterapeutit osallistuivat 4-6 kognitiivisfunktionaalisen terapian (CFT) koulutuspäivään.

Väitöskirja muodostuu neljästä osatutkimuksesta joiden tutkimuskysymykset olivat seuraavat:

1. Millaisia ovat alaselkäkipuisten potilaiden käsitykset heidän kohtaamisistaan suomalaisessa terveydenhuolto-

järjestelmässä?

2. Millaisia ovat pitkittyneestä alaselkäkipusta kärsivien potilaiden käsitykset lyhyen CFT koulutuksen saaneiden fysioterapeuttien toteuttamasta fysioterapiasta suomalaisessa perusterveydenhuollossa?

3. Millaisia ovat fysioterapeuttien käsitykset CFT:n periaatteiden oppimisesta ja soveltamisesta käytännön työssä?

4. Millaisia ovat fysioterapeuttien käsitykset BPS interventioiden oppimisesta ja soveltamisesta käytännössä tule-vaivojen hoidossa?

Väitöskirjatyössä hyödynnettiin laadullisia menetelmiä. Kolmessa ensimmäisessä osatyössä tutkimusten aineisto hankittiin puolistrukturoitujen yksilohaastattelujen avulla. Osatutkimusta I varten haastateltiin 17 alaselkäkipuista henkilöä, jotka olivat saaneet hoitoa selkikipuihinsa ennen fysioterapeuttien saamaa spesifiä koulutusta. Osatutkimusta II varten haastateltiin yhdeksää alaselkäkipuista henkilöä, jotka olivat käyneet koulutuksen saaneiden fysioterapeuttien vastaanotolla ja osatutkimusta III varten haastateltiin 23 CFT-koulutukseen osallistunutta fysioterapeuttia. Neljäs osatutkimus oli järjestelmällinen kirjallisuuskatsaus ja laadullinen metasynteesi, jota varten

tehtiin järjestelmällinen kirjallisuushaku seitsemästä tietokannasta (MEDLINE, EMBASE, CINAHL, ERIC, PsycInfo, SportDiscus and Sociological abstracts). Aineistot analysoitiin hyödyntäen fenomenografista analyysiotetta (Osatutkimukset I-III) ja teemaattista synteesiä (Osatutkimus IV).

Ensimmäisessä osatutkimuksessa haastateltujen alaselkäkipuisten henkilöiden käsitykset kohtaamisista terveydenhuollossa varioivat viidessä teemassa; laajeten negatiivisista, kohtaamattomuuden kokemuksista kohti elämän muuttavia, itsenäistä toimijuutta tukevia kohtaamisia. Kriittiset tekijät, jotka auttoivat potilaita kohti itsenäistä toimijuutta, olivat ammattilaisten läsnäolo, potilaiden ymmärryksen kasvaminen selkävasta, vahva terapiasuhte ja potilaan aktiivinen osallistuminen sekä vastuun siirtyminen potilaalle tietäen, että apua on saatavilla tarvittaessa.

Toisessa osatutkimuksessa alaselkäkipuisten henkilöiden käsitykset lyhyen CFT-koulutuksen saaneiden fysioterapeuttien toteuttamasta fysioterapiasta varioivat kuudessa teemassa laajeten alimmasta, tyhjän päälle jäämistä kuvaavasta kategoriasta kohti ymmärrystä kokonaisvaltaisesta lähestymistavasta fysioterapiaan ja elämään. Aineistosta tunnistettiin kohti laajempaa ymmärrystä johtavia kriittisiä tekijöitä, joita olivat positiivinen kokemus fysioterapiasta, hyvä yhteistyö fysioterapeutin kanssa, laaja sosiaalinen tuki, parempi ymmärrys kivusta biopsykososiaalisena ilmiönä ja itsehoitotaitojen karttuminen.

Kolmannessa osatutkimuksessa CFT-koulutukseen osallistuneiden fysioterapeuttien käsitykset varioivat neljässä teemassa, jotka laajenivat uuden lähestymistavan erilaisuudesta kohti sen monipuolista soveltamista. Kaikki eivät nähneet koulutusta riittävänä tukemaan muutosta heidän työssään, mutta kuvasivat koulutusta elämän muuttavana kokemuksena. Kriittiset tekijät, jotka kuvaavat kategorioiden välisiä eroja, ja jotka voidaan nähdä CFT:n soveltamisen mahdollistajina, olivat: kognitiivinen joustavuus, kyky muuttaa käsityksiään, kokemus ravistelluksi tulemisesta, kyky reflektoida omaa työtään kriittisesti, työyhteisön tuki, vakuuttuminen uudesta menetelmästä, luovuus, moniammatillinen yhteistyö ja jatkuva oppiminen.

Neljännän osatutkimuksen sisältämää, järjestelmällistä kirjallisuuskatsausta varten tehdyssä haussa löytyi 3563 tutkimusta, joista 12 täytti sisäänotto-kriteerit. Teema-analyysin pohjalta tunnistettiin 45 koodia, joista muodostui neljä teemaa (muuttunut ymmärrys ja käytäntö, ammatilliset hyödyt, kliiniset haasteet ja oppimisen edellytykset) ja 16 alateemaa. Tulosten mukaan, vaikka fysioterapeutit raportoivat muutoksesta kohti biopsykososiaalista ja potilakeskeistä ajattelua, moni ei kokenut koulutuksen antavan riittäviä valmiuksia intervention kaikkien osa-alueiden toteuttamiseen. Fysioterapeuttien näkemysten mukaan koulutuksessa olisi olennaista yksilöllinen mentorointi, erityisesti psykososiaalisiin tekijöihin liittyen, keskustelu ammattiroolin ra-

joista ja potilaiden odotuksista sekä organisaation tekijöiden, kuten riittävän ajan ja toimivien hoitopolkujen huomiointi.

Väitöskirjan tulokset tukevat aiempaa tutkimusta, jossa on noussut esiin tarve yksilölliselle ja joustavalle alaselkäkipujen hoidolle ja fysioterapeuttien koulutukselle. BPS lähestymistavan ymmärtäminen näyttöä viitenä fysioterapeuteille ja potilaille yhteisenä teemana: uuden lähestymistavan erilaisuus, kivun ymmärtäminen, potilaskeskeinen hoito, itseluottamuksen lisääntyminen ja tuen tarve. Tämän väitöskirjan tuloksia voidaan hyödyntää tule-kipuisten kuntoutumista edistävän fysioterapian kehittämisessä sekä kehitettäessä BPS-lähestymistavan oppimista tukevaa koulutusta fysioterapeuteille. ■